

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Нормування праці

Розробник: Миколенко Інна Григорівна, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., доцент

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва навчальної дисципліни	Нормування праці
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	<i>Викладач:</i> Миколенко Інна, доктор економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 474, навчальний корпус № 4, e-mail: e-mail: inna.mykolenko@pdaa.edu.ua , тел. (0532)56-98-24, https://www.pdau.edu.ua/people/mykolenko-inna-grygorivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	051 Економіка <i>ОПП Економіка підприємства</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Системи технологій, Економіка підприємства, Соціальна економіка, Економіка праці і соціально-трудова відносини, Організація та планування діяльності підприємства,

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: полягає у формуванні комплексу теоретичних знань і вмінь щодо розробки та здійснення раціональної організації трудового процесу, нормування праці, які б забезпечували високу ефективність роботи персоналу.

Основні завдання навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти цілісну систему знань про організацію нормування праці на підприємстві та основні методи нормування праці; навчити застосовувати економіко-математичні методи в нормуванні праці; навчити визначати та застосовувати різні види норм праці, навчити розраховувати економічну ефективність оновлення норм праці.

Компетентності для здобувачів вищої освіти 051Екон_бд_2021[1]стн:

загальні:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахові:

СК 15. Уміння раціонально організувати виробництво та планувати діяльність з використанням методів підвищення результативності виробничих систем підприємства.

Програмні результати навчання для здобувачів вищої освіти 051Екон_бд_2021[1]стн:

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність та основи нормування праці.

Економічна сутність та функції нормування праці. Сутність технічного нормування праці, розвиток наукових засад нормування праці, наукові засади технічного нормування праці, цілі й завдання технічного нормування праці, предмет та об'єкт нормування праці, наукові принципи технічного нормування праці, зміст принципів відповідності та прогресивності, зміст принципу наукової організаційно-технічної обґрунтованості та принципу рівнонапруженості норм, зміст принципів обов'язковості, комплексності норм, регламентації складу робіт та умов виконання норм, зміст принципів оптимального вибору об'єкта нормування та демократичного залучення трудящих, значення технічного нормування праці.

Тема 2. Характеристика об'єкта нормування: організація праці, робоче місце.

Сутність організації праці, її завдання та основи. Єдність трудового і виробничого процесів, поділ праці, форми поділу праці, види поділу праці, соціальні наслідки поділу праці, зміст поняття кооперування праці, форми кооперування праці, технологічне кооперування праці та його види, види виробничих бригад, їх відмінності, виробничий процес, технологічний процес, трудовий процес. Принципи ефективної організації трудового процесу, робоче місце, їх класифікація, функції обслуговування робочих місць.

Тема 3. Умови та режими праці.

Поняття про умови та режим праці. Працездатність, динаміка працездатності, фактори виробничого середовища впливають на працездатність. Внутрішньозмінні, добові, тижневі, місячні та річні режими праці. Поняття та складові умови праці. Атестація робочих місць, порядок проведення атестації, шкідливі та небезпечні умови праці, охорона праці та безпека життєдіяльності, пільги та компенсації.

Тема 4. Вивчення витрат робочого часу.

Робочий час, класифікації робочого часу, види часу роботи, час перерв, регламентовані та нерегламентовані перерви, методи вивчення робочого часу, технічні засоби вивчення робочого часу, методи вивчення робочого часу: фотографія робочого дня, фотографія робочого процесу, самофотографія, хронометраж, фотохронометраж. Мета проведення фотографії робочого часу, етапи проведення фотографії, етапи проведення хронометражних спостережень, цілі застосування фотохронометражу, метод моментних спостережень, його види та способи проведення.

Тема 5. Методи нормування і встановлення норм.

Методи нормування праці, сутність аналітичного методу нормування праці, сутність укрупненого та сумарного досвідно-статистичного методів, норми витрат праці за видами норм, норми витрат праці за сферою застосування норм, норми праці за методом обґрунтування норм, методика встановлення норм часу, норма часу, норма виробітку, зв'язок між нормою часу та нормою виробітку, норма обслуговування, норми чисельності виконавців, норма управління нормоване завдання, відмінності між нормуванням праці робітників та різних груп службовців.

Тема 6. Нормування праці за нормативами.

Нормативи праці, види нормативів, нормативи за рівнем застосування, сутність нормування праці за мікроелементами, система мікроелементного нормування праці, підходи до визначення нормальної інтенсивності праці, визначення надбавок часу на відпочинок та особисті потреби за системами різних науковців, сутність мікроелементного нормування праці, сутність укрупнених нормативів праці, різновиди укрупнених нормативів праці, порядок розрахунку укрупнених типові норми праці.

Тема 7. Аналіз та перегляд норм праці.

Управління нормуванням праці, аналіз стану нормування праці на підприємстві, показники оцінки стану нормування праці на підприємстві, зміст коефіцієнта охоплення персоналу нормами праці, зміст коефіцієнта нормованої праці на підприємстві, зміст

показника процента технічно обґрунтованих норм на підприємстві, норм виробітку, рівень перевиконання трудових норм за фактично відпрацьованим часом, рівень перевиконання трудових норм за змінним часом, рівень виконання норм виробітку на дільницях, де переважає масовий тип виробництва, якість норми праці, точність норми праці.

Тема 8. Ефективність оновлення норм праці, вдосконалення нормування праці на підприємствах.

Диференціація та перегляд норм праці. Порядок перегляду норм праці, оцінювання їх економічної ефективності, соціальний ефект перегляду й оновлення норм, економічні результати оновлення норм, метод прямих розрахунків на дільницях, у цехах та на підприємстві в цілому, напрями вдосконалення нормування праці на підприємствах України, подальший розвиток нормування праці як науки.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Для здобувачів вищої освіти 051Екон_бд_2021[1]стп

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма (051Екон_бд_2021[1]стп)			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Сутність та основи нормування праці	13	2	2	9
Тема 2. Характеристика об'єкта нормування: організація праці, робоче місце	14	2	2	10
Тема 3. Умови та режими праці	16	4	2	10
Тема 4. Вивчення витрат робочого часу	18	4	2	12
Тема 5. Методи нормування і встановлення норм	18	4	2	12
Тема 6. Нормування праці за нормативами	18	4	2	12
Тема 7. Аналіз та перегляд норм праці	18	4	2	12
Тема 8. Ефективність оновлення норм праці, вдосконалення нормування праці на підприємствах	20	4	4	12
Усього годин	135	28	18	89
ЕКЗАМЕН	27			

Оцінювання результатів навчання:

Форми контролю результатів навчання

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка 2021 року набору (скорочений термін навчання):

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань зі самоств роб.		Екзамен	
		розв'язування тестів	підготовка доповіді		
ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.	12	6	2	5	25

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.	12	6	2	5	25
ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	12	6	2	5	25
ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.	12	6	2	5	25
Разом	48	24	8	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання **результатів навчання** при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка денної форми навчання 2021 року набору (скорочений термін навчання):

– виконання вправ на практичних заняттях – завдання на практичному занятті розраховані на групове виконання та письмові індивідуальні висновки (0-6 балів):

0 балів – потрібне повторне виконання;

1 бал – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання;

2-3 бали: здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання;

4-5 балів – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання;

6 - балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання.

– розв'язування тестів (0-3 балів). 0-1 балів – понад 50% відповідей невірні, 2-3 бали – вірні понад 50 % відповідей.

– підготовка доповіді (0-4 балів) – здобувач готує доповідь за темою заняття або за підбирає тематику самостійно, враховуючи предмет дисципліни. Бали виставляються в залежності від змістовного наповнення доповіді. Не більше 2-х доповідей.

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – екзамен.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Теоретичне питання (2 питання)	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	теоретичне питання розкрито частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, якість виконання деяких завдань близька до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
	2	теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
	3	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
	4	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки
	5	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
Максимальна кількість балів	10	
Професійно-орієнтоване (практичне завдання)	0	відсутність відповіді на практичну ситуацію, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	присутні спроби відповіді на практичну ситуацію потребує, що не дає можливості оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота потребує значного доопрацювання.
	2	відповідь на практичну ситуацію часткова, менше мінімального рівня, компетентності не сформовані та не отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти
	3	практична ситуація виконана частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, якість виконання деяких завдань близька до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
	4	практична ситуація виконана частково, висновки відсутні, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та деякі програмні результати навчання у здобувача вищої освіти отримані, якість виконання деяких завдань мінімальна, відповідь непослідовна
	5	практична ситуація виконана не повністю є деякі висновки, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, робота містить п'ять і більше значних помилок
	6	практичне завдання виконано не повністю, висновки часткові, що свідчить що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, робота з чотирма значними помилками
	7	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три значні помилки
	8	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
	9	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки
10	відповідь на практичну ситуацію правильна і повна, оформлені повні висновки, що	

	свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти в повному обсязі
--	--

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка 2021 року набору (скорочений термін навчання):

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань зі самот роб.		екзамен	
		розв'язування тестів	підготовка доповіді		
Тема 1. Сутність та основи нормування праці	6	3			9
Тема 2. Характеристика об'єкта нормування: організація праці, робоче місце	6	3			9
Тема 3. Умови та режими праці	6	3			9
Тема 4. Вивчення витрат робочого часу	6	3	4		13
Тема 5. Методи нормування і встановлення норм	6	3			9
Тема 6. Нормування праці за нормативами	6	3			9
Тема 7. Аналіз та перегляд норм праці	6	3			9
Тема 8. Ефективність оновлення норм праці, вдосконалення нормування праці на підприємствах	6	3	4		13
Екзамен				20	20
Разом	48	24	8	20	100

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 135 год.

Кількість кредитів – 4,5.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами

академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Азаренкова Г.М., Борисенко І.І., Головка О.Г. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навчальний посібник Львів: Новий Світ-2000. 2019. 343 с.
2. Акулов М., Драбаніч А, Євась Т. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Київ: Цент навчальної дітератури. 2019. 328 с.
3. Безпалько О.В. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. К.: Кафедра, 2020. 310 с.
4. Економіка праці і соціально-трудові відносини: методичний посібник для проведення семінарських та практичних занять / Укл.: З.І. Кобеля, С.І. Тодорюк, Л.Д. Водянка, Н.В. Філіпчук. Чернівці: Рута, 2019. 80 с
5. Економіка праці і соціально-трудові відносини: Навч. пос. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ / М.Г. Акулов, А.В. Драбаніч, Т.В. Євась, О. А. Жукова. К.: ЦУЛ, 2019. 328с
6. Економіка праці: навчальний посібник [електронний ресурс] / за [заг. ред. Г.В. Назарової]. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с.
7. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч.-метод. посіб. Харків, 2017. 189 с.
8. Єсінова Н.І. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч.-метод. посіб. Харків, 2017. 189 с.
9. Кучеренко С.Ю., Леваєва Л.Ю. Особливості організації та нормування праці в Україні. Економічний вісник університету. 2019. No 40. С. 96–101.
10. Організація та нормування праці [Електронний ресурс]: навчальний посібник / Г.В. Назарова, О.В. Іванісов, А.В. Семенченко. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 357 с.
11. Позднякова Л.О, Котик В.О., Котик В.В. Нормування праці: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 100 с.
12. Склярук Т.В., Панас Я.В. Економіка праці: [Навчальний посібник]. Львів: Львівської політехніки, 2017. 228 с.
13. Червінська Л.П. Економіка праці. Навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 288 с.
14. Шаповалова Т.В. Економічні основи соціального забезпечення. [Навчальний посібник]. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 128 с.

Допоміжні

1. Areas Valentyna ARANCHIY, Oleksii ZORIA, Iona YASNOLOB, Svitlana ZORYA, Oleg GORB, Inna MYKOLENKO, Olha DYVNYCH, Valentyna CHUMAK, Liudmyla BRAZHNYK. Environmentally and Socially Oriented Investments on Sustainable Development of Rural. Journal of Environmental Management and Tourism. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330. Doi:10.14505//jemt.v12.2(50).02. Indexed in [SCOPUS](#)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209540728> (Scopus).

2. Децентралізація управління публічними фінансами в Україні: монографія / [О.Ю. Амосов, М.М. Коваленко, І.Г. Миколенко та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. О.Ю. Амосова. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2018. 200 с.

3. Іванюта С.М. Підприємництво і бізнес-культура: [навч. посібник] / С.М. Іванюта, В.Ф. Іванюта. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 288 с.

4. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко- правовий аспект: [навч. посіб.] / М. І. Камлик. - К.: Атіка, 2015. 432 с.

5. Катаєв С. Л. Планування та прогнозування в умовах ринку : навчальний посібник для студ. ВНЗ / Катаєв С.Л., Ткаченко А.М., Воронкова В.Г.; за ред. В.Г. Воронкової. К.: Професіонал, 2016. 608 с.

6. Mykolenko I. Part 2. Transformation of approaches to the management of socio-economic systems. Konwerje społeczno-economiczne wspolczesnego społeczenstwa social and economic changes of contemporary socioeuty : monograph. Opole, 2017. P. 124-129.

7. Мандич О.В., Науменко І.В., Миколенко І.Г. Особливості конкурентних стратегій розвитку підприємств України. Social and Economic Changes of contemporary society : monograph. Opole : The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. P. 124-130. (авторський внесок полягає в обґрунтуванні типології конкурентних стратегій)

8. Миколенко І.Г. Інноваційно-інвестиційна спрямованість сільськогосподарського підприємства в системі підвищення його конкурентоспроможності. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2021. № 1. С. 31-35. (0,3 др. арк.).

9. Миколенко І.Г. Напрями інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського підприємства в системі підвищення його конкурентоспроможності / Інна Григорівна Миколенко // *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 368 – 374. ISSN 2415 – 8453. http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/ujae_2021_r01_a44.pdf (0,3 др. арк.).

10. Миколенко І.Г. Особливості систематизації умов забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 369 – 374. (0,3 др. арк.).

11. Миколенко І.Г., Рогоза М.Є., Перебийніс В.І., Кузьменко О.К. Стратегії розвитку агропродовольчого комплексу в контексті економічної та енергетичної безпеки, 2021. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 3-8. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).3-8](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).3-8) http://www.venu-journal.org/download/2021/1/VENU_1-2021.pdf (0,3 др. арк.).

12. Миколенко І.Г. Стратегії конкурентного розвитку аграрних підприємств: механізми та інструментарій. Монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2021. 320 с. (32 др. арк.).

13. Миколенко І.Г. Стратегії конкурентного розвитку аграрних підприємств: механізми та інструментарій. Монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2021. 320 с.

14. Міненко С.І., Миколенко І.Г. Організаційні засади формування стратегій підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 2. С. 38-45. <file:///C:/Users/User/Downloads/7.2-38-45.pdf> (0,3 др. арк.).

15. Організація та нормування праці [Електронний ресурс]: навчальний посібник / Г.В. Назарова, О.В. Іванісов, А.В. Семенченко. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 357 с.

16. Про розрахунок норми тривалості робочого часу на 2021 рік (від 12.08.2020 № 3501-06/219) <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3501915-20#Text>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Державна служба зайнятості України [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>

2. Головне управління статистики у Полтавській області [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.poltava.gov.ua>

3. Журнал «Ринок праці та зайнятість населення» [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ipk-dszu.kiev.ua/journal>
4. Газета по-українськи [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://gazeta.ua/newspaper>
5. Труд [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.trud.com.ua/>
6. Українська газета Плюс [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrgazeta.plus.org.ua>
7. Персонал Плюс [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.personal-plus.net>.